

Visagizm konseptinin doğal dişler ile uyumunun değerlendirilmesi

Evaluation of the compatibility of visagism concept with natural teeth

Arş. Gör. Şükrü Can Akmansoy

Marmara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi,
Protetik Diş Tedavisi A.D.

Orcid ID: : 0000-0001-9542-9018

Arş. Gör. Zeliha Şanivar Abbasgholizadeh

Marmara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi,
Protetik Diş Tedavisi A.D.

Orcid ID: 0000-0001-8688-1758

Prof. Dr. Yasemin Özkan

Marmara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi,
Protetik Diş Tedavisi A.D.

Orcid ID: 0000-0002-4699-638X

Geliş tarihi: 02 Şubat 2021

Kabul tarihi: 09 Eylül 2021

doi: 10.5505/yeditepe.2022.82621

Yazışma adresi:

Arş. Gör. Şükrü Can Akmansoy
Marmara Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi
Sağlık Yerleşkesi

Diş Hekimliği Fakültesi, Başibüyük Yolu 9/3 34854

Başibüyük / Maltepe / İSTANBUL

Tel: 0532 460 22 57

E-posta: can.akmansoy@marmara.edu.tr

ÖZET

Amaç: Visagizm konseptinin, diş hekimlerine sadece estetik yönden değil aynı zamanda hastayı duyguları, kişilik algısı, davranışları ve özgüveni üzerinden değerlendiren psikososyal açıdan da yaklaşım sağlayarak restorasyonları tasarlama imkânı sağladığı iddia edilmektedir. Bu çalışmada, Visagizm konsepti uyarınca yapılan psikososyal analiz sonuçları ile hastaların doğal diş formları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Elli adet katılımcıya Visagizm konseptine göre psikososyal analiz yapılabilmesi için 50 soruluk bir anket uygulandı. Bununla beraber, katılımcılardan üst anterior dişlerinin tamamının belirgin şekilde görülebildiği fotoğrafları çekildi. Bu fotoğraflar üzerinden katılımcıların diş formları iki farklı hekim tarafından kör biçimde sınıflandırıldı. Katılımcıların anket sonucunda çıkan psikososyal kişilik tipleri sonucu olması gerektiği düşünülen diş formları ile hekimler tarafından belirlenen doğal diş formları arasındaki uyum değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların psikososyal analiz sonuçları 3 (%6) melankolik, 22 (%44) neşeli, 7 (%14) neşeli-asabi, 15 (%30) neşeli-melankolik ile 3 (%6) neşeli-sakin olarak tespit edildi. Fotoğraflar üzerinden yapılan değerlendirmeler sonucunda ise diş formları 10 (%20) oval, 4 (%8) üçgen, 18 (%36) dikdörtgen ve 18 (%36) kare olarak belirlendi. Katılımcıların psikososyal analiz sonuçları neticesinde beklenen diş formları ve doğal diş formları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p < 0,005$).

Sonuçlar: Visagizm konsepti günümüzde henüz çok yeni bir yaklaşım olup, bireyler üzerindeki pratik uygulamaları primitif düzeydedir. İlerleyen zamanlarda, bu konu üzerine farklı sosyoekonomik çevrelerde daha fazla örneklem sayısı kullanılarak çalışmalar yapılması sonuçların doğrulanması adına yol gösterici olacaktır.

Anahtar kelimeler: Visagizm, gülüş tasarımı, psikososyal analiz.

ABSTRACT

Aim: The Visagism concept allegedly helps dental clinicians provide restorations that account not only for aesthetics, but also for the psychosocial features of the created image, which affect patients' emotions, sense of identity, behaviour, and self-esteem. The aim of this study is to evaluate the relationship between the psychosocial features of The Visagism concept along with the patient's natural tooth forms.

Material & Methods: A questionnaire of 50 questions was applied to 50 participants to perform psychosocial analysis according to the Visagism concept. In addition, dental photographs were taken from the participants, in which all the

upper anterior teeth were clearly visible. Through these photographs, the natural tooth forms of the participants were blindly classified by two different dental clinicians. The relationship between the natural tooth forms and the dental composition determined by the temperaments of the participants were evaluated.

Results: Psychosocial analysis questionnaire of participants were evaluated as 3 (%6) melancholic, 22 (% 44) sanguine, 7 (% 14) sanguine-choleric, 15 (%30) sanguine-melancholic and 3 (%6) sanguine-phlegmatic. After photographic analysis, natural teeth form of participants were classified as 10 (%20) oval, 4 (%8) triangular, 18 (%36) rectangular and 18 (%36) square. No statistically significant relationship was found between expected tooth forms by psychosocial analysis questionnaire and natural tooth forms of participants ($p<0,005$).

Conclusions: Visagizm concept is in very primitive state, so practical applications on individuals has not yet produced. The recommendations for further longitudinal studies on different socioeconomic backgrounds should be tried on a large population.

Key words: Visagizm, smile design, psychosocial analysis.

GİRİŞ

Gülüş, insanların bir sürü değişik duyguyu dudaklar ve dişler aracılığıyla ifade etmesine olanak sağlayan bir yettir ve genellikle bireyin toplum gözündeki algısı için önemli bir rol oynar. Gülüş tasarımı; dişlerin, kasların, iskeletsel yapıların ve eklemlerin fonksiyonu ile bir uyum içerisinde olması ve çiğneme sistemi içerisinde bütünlüklü olarak dikkatli bir biçimde planlanması gereklidir. Estetik ve başarılı bir gülüş yaratabilmek için yüz ve diş kompozisyonlarının harmonisi son derece önemlidir. Yüz kompozisyonu yüzdeki yumuşak ve sert dokuları içerirken, diş kompozisyonu ise dişler ve dişeti ile ilgilidir.¹

Vigagizm kelimesinin kökeni Fransızca 'Visage' dan yani yüz kelimesinden gelmektedir. Kişinin kendi kişilik algısının kişiye özel bireysel ifade yaratılmasında kullanılması mantığına dayanmaktadır. Bu yöntem, artistik görsel dilin prensiplerinin fizyoloji, nörobiyoloji, antropoloji ve sosyoloji ile ilişkisinin uygulanması ile türetilmiştir. Böylelikle bireyin duygularını ve kişilik özelliklerini diş hekimi vasıtasıyla görüntüsüne ve gülüşüne yansıtmasına imkân sağlamaktadır. Vigagizm konseptinin en önemli zorluklarından biri ise hastanın gerçek kişilik özelliklerini tespit ederek bunu doğal dişlerin morfolojileri ile harmoni içerisinde olacak şekilde çözümlenektir.²

Bireyin kendi kişilik algısının tespit edilmesi için en güvenilir yöntemlerden biri mizaç belirlemektir. Eğer birey

kendi mizacı üzerine tam bir farkındalık sahibi ise kendisini kontrol etmeyi ve yönlendirmeyi kolaylıkla başarabilecektir. Bununla beraber etrafındakilerin mizacı hakkında fikir yürütebilme yetisine de sahip ise çevresindekileri anlaması ve onlara yardımcı olması çok daha kolay olacaktır. Kişilerin aynı tecrübe üzerine verdikleri tepkileri değerlendirildiğinde, her bireyin birbirinden farklı tepkiler vereceği öngörülebilmektedir. Bu tepki tamamen farklı duygular ile ifade edilebileceği gibi, aynı duygunun farklı derecede ifadeleri ile de kendini gösterebilmektedir. İşte bu durum kişinin mizacı olarak tanımlanmaktadır. Dört temel mizaç melankolik, neşeli, asabi ve sakin olarak gruplandırılmaktadır.³

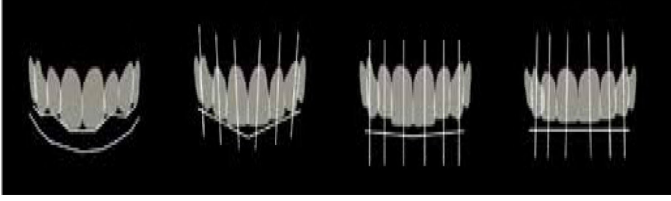
Vigagizm konsepti, psikososyal mizaç analizi ile mizaçların sahip olması gerektiği düşünülen dental kompozisyonları belirlemiştir. Bu konseptte göre, melankolik bireylerin oval bir dental kompozisyona, neşeli bireylerin üçgen bir dental kompozisyona, asabi bireylerin dikdörtgen bir dental kompozisyona ve sakin bireylerin kare bir dental kompozisyona sahip olması gerektiği savunulmuştur.² Çalışmamızda katılımcıların anket sonuçları ile belirlenen mizaç tipleri sonucu sahip olmaları gerektiği savunulan dental kompozisyonları ile doğal dişleri arasında bir ilişki olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Elli adet katılımcı Marmara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi öğretim üyeleri, lisansüstü ve lisans öğrencileri arasından randomize olarak belirlendi. Çalışmaya dahil olmak istemeyen, ortodontik tedavi gören ve üst ön bölge dişlerinde restorasyon olan katılımcılar çalışmadan çıkarıldı. Katılımcı sayısı tamamlanana dek randomize seçime devam edildi. Katılımcıların temel kişilik özelliklerinin belirlenebilmesi ve katılımcılara psikososyal analizlerinin yapılabilmesi için 50 soruluk bir anket uygulanarak sorulara dürüstçe cevap vermeleri istendi. Anket sorularına verilen cevaplar melankolik, neşeli, asabi ve sakin olarak 4 ana kişilik grubu çerçevesinde değerlendirildi.³ Katılımcılar, cevap şıklarının temsil ettiği ana kişilik gruplarının anket içerisindeki sayısal üstünlüğüne ve diğer cevaplara oranına göre sınıflandırıldı. Sınıflandırma sırasında tek bir kişilik grubunun üstünlüğü bulunmayan anket sonuçları baskın iki kişilik grubu bir arada temsil edilecek şekilde gruplandırıldı (örn: neşeli-asabi).

Bununla beraber, katılımcıların üst ön bölge dişlerinin (11,12,13,21,22 ve 23) tamamının belirgin şekilde görülebildiği gülüş fotoğrafları çekildi. Gülüş fotoğraflarının standardizasyonu amacıyla katılımcıların başlarını doğal ve rahat bir pozisyona getirerek sabit bir noktaya bakması istendi. Fotoğraflar dijital bir fotoğraf makinesi ve (Nikon D3200) ring flaş (Sigma EM-140) kullanılarak makro lens (Sigma DG Macro HSM) yardımıyla makro çekim modunda çekildi.

Fotoğrafların değerlendirilmesi amacıyla LCD renkli ekrana sahip bir dizüstü bilgisayar (Dell Latitude E5550) ve Windows fotoğraf görüntüleyici uygulaması kullanıldı. Bu fotoğraflar üzerinden katılımcıların dental kompozisyonları iki farklı hekim tarafından kör biçimde (Ş.C.A ve Z.Ş.A) değerlendirildi. Dental kompozisyonlar Vigagizm konsepti çerçevesinde oval, üçgen, dikdörtgen ve kare olmak üzere dört gruba ayrıldı² (Şekil 1).

Şekil 1. Vigagizme göre dental kompozisyonlar (Oval, Üçgen, Dikdörtgen, Kare). Hekimlerin fotoğraflar üzerinden belirledikleri kompozisyonlarda uyumsuzluk olması halinde, değerlendirmelerini tekrarlamaları istenerek aynı seçenek üzerinde uzlaşmaları sağlandı.

BULGULAR

Yaş ortalamaları 28,08 olan ve yaşları 22 ile 42 arasında değişmekte olan, 33 kadın (%66) ve 17 erkek (%34) katılımcı çalışmaya dahil edildi (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların dağılımı.

CİNSİYET	SAYI	YÜZDE	ORTALAMA YAŞ
KADIN	33	% 66	27,39
ERKEK	17	% 34	29,52
TOPLAM	50	%100	28,14

Katılımcıların psikososyal analiz sonuçlarına göre kişilik tiplerinin dağılımı 3 adet (%6) melankolik, 22 adet (%44) neşeli, 7 adet (%14) neşeli-asabi, 15 adet (%30) neşeli-melankolik ile 3 adet (%6) neşeli-sakin olarak tespit edildi. Fotoğraflar üzerinden yapılan değerlendirmeler sonucunda ise katılımcıların dental kompozisyonlarının dağılımı 10 adet (%20) oval, 4 adet (%8) üçgen, 18 adet (%36) dikdörtgen ve 18 adet (%36) kare olarak belirlendi. Vigagizm konsepti kapsamında belirlenen psikososyal kişilik tipleri sonucu sahip olmaları gerektiği savunulan dental kompozisyonları ile doğal dişleri arasında bir ilişki olup olmadığının tespit edilmesi için verilere Ki-Kare testi uygulandı (SPSS 20.0). Analiz sonuçlarına göre, katılımcıların psikososyal kişilik tipleri ile doğal dental kompozisyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p < 0,005$) (Tablo 2 ve 3).

Tablo 2. Doğal diş formları ile mizaçların karşılaştırılması.

KİŞİLİK TİPİ		DOĞAL FORM				TOPLAM
		OVAL	DİKDÖRTGEN	KARE	ÜÇGEN	
MELANKOLİK	Sayı	1	2	0	0	3
	Beklenen	,6	1,1	1,1	,2	3,0
	%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	100,0%
NEŞELİ	Sayı	6	8	6	2	22
	Beklenen	4,4	7,9	7,9	1,8	22,0
	%	27,3%	36,4%	27,3%	9,1%	100,0%
NEŞELİ- ASABİ	Sayı	0	5	2	0	7
	Beklenen	1,4	2,5	2,5	,6	7,0
	%	0,0%	71,4%	28,6%	0,0%	100,0%
NEŞELİ-	Sayı	3	3	7	2	15
	Beklenen	3,0	5,4	5,4	1,2	15,0
	%	20,0%	20,0%	46,7%	13,3%	100,0%
MELANLOLİK	Sayı	0	0	3	0	3
	Beklenen	,6	1,1	1,1	,2	3,0
	%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
NEŞELİ- SAKİN	Sayı	10	18	18	4	50
	Beklenen	10,0	18,0	18,0	4,0	50,0
	%	20,0%	36,0%	36,0%	8,0%	100,0%

Tablo 3. Ki-Kare testi analiz sonuçları.

	Değer	df	p
Pearson Ki-Kare	15,367 ^a	12	,222
Olabilirlik Oranı	18,756	12	,095
N	50		

TARTIŞMA

Rambabu ve arkadaşları⁴ da, psikososyal kişilik tipleri yani mizaç ile fotoğraf aracılığıyla değerlendirilen dental kompozisyonlar arasında bir ilişki bulamamışlardır. Değerlendirdikleri 190 bireyin yalnızca 52 tanesinde (27.36%) uyum gözlenmiştir. Bu çalışmada değerlendirilen 50 bireyin yalnızca 14 tanesinde (%28) uyum gözlenerek benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar Sharma ve arkadaşlarının⁵ 50 katılımcı üzerinde yaptıkları çalışmanın sonuçları ile uyumsuzluk göstermektedir. Fakat ilgili çalışmada katılımcıların sosyoekonomik durumları hakkında veri bulunmaması anlaşılması ve şeffaf olarak yanıtlanması zorlayıcı olan anketlerin anlaşılabilirliği ve uygun biçimde cevaplanabilmesi açısından soru işaretleri oluşturmaktadır. Katılımcıların uniform bir örneklem grubundan seçilmemesi sebebiyle ilgili sonuçun ortaya çıkabileceği düşünülmekte olup, uniform bir örneklem grubu kullanılmayan çalışmalar için daha fazla örneklem sayısı üzerinde çalışmanın gerekli olabileceğini göstermiştir. Çalışmamızda aynı mesleki alandan gelen, sosyoekonomik durumları, yaş ve cinsiyetleri bilinen homojen bir katılımcı grubu kullanılması sebebiyle 50 kişilik bir örneklem grubu kullanılması yeterli görülmüştür.

Bansode ve arkadaşları⁶ da 100 katılımcı üzerinde yaptıkları çalışmalarında Sharma ve arkadaşlarının⁵ bulunduğu sonuçlara benzer olarak psikososyal kişilik tipleri yani mizaç

ile fotoğraf aracılığıyla değerlendirilen dental kompozisyonlar arasında bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Fakat yine Sharma ve arkadařlarına⁵ benzer şekilde örneklem gruplarının kişisel bilgileri ile ilgili veriler mevcut değildir.

SONUÇLAR

Bireylerin kendi mizacı üzerine tam bir farkındalık sahibi olabilmesi ve gerektiği noktalarda öz eleştiri yaparak anket sorularına dürüst cevap verebilmesi insan doğası gereği oldukça zor bir süreçtir. Bu durum çalışmanın en önemli bias noktalarından ve limitasyonlarından biri olarak değerlendirilebilir. Bir diğer önemli limitasyon ise bireyin mizacının zamana bağlı olarak hayat algısı, tecrübeler ve vicdani değerler ekseninde değişkenlik gösterebilmesidir.⁷ Bu sebeple kişilerin psikososyal kişilik tiplerinin güvenilir bir şekilde belirlenebilmesi için uzun vadeli bir çalışma planlanarak, tekrarlayan zamanlarda anket sorularına cevap vermeleri istenmelidir.

Bu çalışmada, katılımcıların psikososyal kişilik tipleri ile doğal dental kompozisyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Vigagizm konsepti günümüzde henüz çok yeni bir yaklaşım olup, bireyler üzerindeki pratik uygulamaları primitif düzeydedir. İlerleyen zamanlarda, bu konu üzerine farklı sosyoekonomik çevrelerde daha fazla örneklem sayısı kullanılarak çalışmalar yapılması sonuçların doğrulanması adına yol gösterici olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Bhuvaneshwaran M. Principles of smile design. J Conserv Dent. 2010, 13(4); 225-232.
2. Paolucci B, Calamita M, Coachman C, Gurel G, Shayder A, Hallawell P. Vigagism: the art of dental composition. Quintessence Dent Technol 2012, 35:1-14.
3. Hock C, Wilvers NM. The four temperaments and the spiritual life. Archiepisocopus Milwaukiensis. 1934.
4. Rambabu T, Gayatri C, Sajjan GS, Karteek Varma PV, Srikanth V, Correlation between dentofacial esthetics and mental temperament: A clinical photographic analysis using visagism. Contemp Clin Dent 2018, 9(1):83-87.
5. Sharma A, Luthra R, Kaur P. A photographic study on vigagism. Indian J Oral Sci. 2015, 6(3):122-127.
6. Bansode PV, Pathak SD, Wavdhane MB, Kalaskar DM. To find out correlation between the temperament and the parameters of smile: A photographic study on vigagism. Int J Adv Res Id Innov Tech. 2019, 5(2):1034-1038.
7. Bansal A, Deolia S, Shakir Ali S, Gupta A, Reche A, Nimbalkar G. Assessment of association between tooth morphology and psychology. J Clin Diagnos Res. 2020, 14(2); 10-12.